

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR – 4101-10-07/2012

P/12/094

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/094 – Profilaktyka narkomanii w szkołach.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu.
Kontrolerzy	Kontrolę na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 24 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ , przeprowadzili: 1. Marek Lewandowski – główny specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 83121 z dnia 19 listopada 2012 r., 2. Marian Karbarz – główny specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 84901 z dnia 19 listopada 2012 r. (Dowód: akta kontroli str. 1- 4)
Jednostka kontrolowana	I Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego w Jeleniej Górze ul. Kochanowskiego 18, kod 58 – 500 Jelenia Góra (zwane dalej „Szkołą” lub „Liceum”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Eulalia Kłodawska-Szwajcer, Dyrektor Szkoły. (Dowód: akta kontroli str. 6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości², ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zakresie planowania oraz wdrażania działań w obszarze profilaktyki narkomanii w latach szkolnych 2010/2011 oraz 2011/2012.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia w szczególności opracowanie w okresie objętym kontrolą szkolnego programu profilaktycznego (dalej „SPP”) oraz realizacja działań przewidzianych w tym programie. Działaniami z zakresu profilaktyki narkomanii objęto w latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 uczniów wszystkich klas wchodzących w skład Liceum, a także nauczycieli i rodziców. Planowanie działań profilaktycznych, oparto na wynikach diagnozy zachowań problemowych uczniów oraz ich przyczyn, a także potrzeb i oczekiwań uczniów, nauczycieli i

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 .

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

rodziców. Jednakże zaplanowane działania w zakresie profilaktyki narkomanii nie były w pełni adekwatne do zdiagnozowanego zagrożenia.

W latach szkolnych objętych kontrolą, nie przeprowadzono obowiązkowej corocznej ewaluacji SPP, co uniemożliwiało uzyskanie rzetelnej wiedzy na temat skuteczności realizowanych działań oraz nie pozwalało na rzetelne planowanie działań w tym obszarze.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna na rzecz uczniów, ich rodziców i nauczycieli udzielana była na zasadach określonych w odpowiednich przepisach prawnych³. NIK pozytywnie ocenia współpracę Szkoły z pracownikami właściwej poradni psychologiczno-pedagogicznej, oraz Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR w Jeleniej Górze (zwanej w dalszej treści „MONAR”).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie działań z zakresu profilaktyki narkomanii

1.1 Szkolny Program Profilaktyki

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁴, działalność edukacyjna szkoły jest określona m.in. przez program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym.

Organizowanie i realizowanie corocznych działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego oraz SPP (opracowany na trzyletni okres kształcenia) określone zostało w rocznych „Programach i działaniach profilaktycznych zapobiegających niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród młodzieży”, opracowanych w okresie objętym kontrolą, na lata szkolne 2010/2011 i 2011/2012. Programy te zatwierdzone zostały przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców Szkoły.

Organizowanie działań w zakresie profilaktyki wychowawczej oraz monitorowanie wykonania programu profilaktyki należało do zadań pedagogów szkolnych na podstawie uregulowań zawartych w SPP i zapisach w ich zakresach obowiązków.

(Dowód: akta kontroli str. 11-12, 129-130)

W okresie objętym kontrolą pedagodzy szkolni nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym metod konstruowania programu profilaktyki. Dyrektor Szkoły Pani Eulalia Kłodawska-Szwajcer wyjaśniła, że *„(...) pedagodzy szkolni nie uczestniczyli w szkoleniach nt. konstruowania programów profilaktycznych, ponieważ w poprzednich latach (do 2009 r.) uzyskali wystarczające do tego celu kwalifikacje, a na bieżąco analizują informacje o zagrożeniach i sposobach zapobie-*

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. Nr 11, poz. 114) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w tej samej sprawie (Dz.U. Nr 228, poz. 1487).

⁴ Dz.U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17.

gania im, m.in. w trakcie kontaktów z terapeutami MONAR, psychologami Poradni, Policją.”

(Dowód: akta kontroli str. 151-157)

SPP oparty był na diagnozach zachowań problemowych występujących wśród uczniów Szkoły. W wyniku diagnozy, przewidzianej w SPP, przeprowadzanej w oparciu o narzędzia: obserwacja zachowań uczniów, wywiady z rodzicami, wychowawcami i nauczycielami, analiza relacji interpersonalnych w klasie za pomocą ankiet, zidentyfikowano, między innymi, następujące problemy: palenie tytoniu, spożywanie alkoholu, zażywanie środków psychoaktywnych.

(Dowód: akta kontroli str. 15)

Wyniki corocznych badań ankietowych, przeprowadzanych przez MONAR, obejmujących uczniów I klas Liceum, wskazywały „na prawdopodobieństwo posiadania lub używania narkotyków na terenie Szkoły”.

(Dowód: akta kontroli str. 101,106)

Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły „(...) młodzież wstępująca do Liceum podlega dokładnej diagnozie, z zastosowaniem zróżnicowanych narzędzi, tj. wywiad, obserwacja zachowań i reakcji, analiza dokumentów i ankiet, obejmuje ona wiele zjawisk istotnych z punktu widzenia dalszej optymalizacji wyników dydaktycznych i wychowawczych, potencjalnie możliwych do uzyskania przez ucznia. Diagnoza wstępna odbywa się podczas wyjazdowych warsztatów integracyjnych, w których uczestniczą wspólnie nowoprzyjęci uczniowie klas pierwszych, ich wychowawcy, pedagodzy szkolni, inni nauczyciele, pielęgniarka szkolna. Dokumenty ucznia, ankietę oraz prezentowane formy zachowania podlegają dokładnej analizie i stanowią materiał informujący o osobowości, dojrzałości emocjonalnej, sytuacji rodzinnej, zdolnościach, problemach ucznia, w tym także o ewentualnych uzależnieniach. Następnym etapem corocznej diagnozy są zajęcia warsztatowe z zakresu profilaktyki uzależnień pt. „Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć – Nie warto umierać przez narkotyki i alkohol”, (...) wyniki badania młodzieży są dokładnie analizowane i stanowią zwrotną informację o aktualnym zagrożeniu młodzieży szkoły uzależnieniami od używek, narkotyków, alkoholu, dopalaczy. (...) Uczeń zdiagnozowany wstępnie w klasie pierwszej, po warsztatach z terapeutą, po zajęciach na lekcjach wychowawczych, podlega kolejnej diagnozie w ostatnim roku nauki w Liceum, poprzez porównanie wyników ankiety „na wejście” i „na wyjściu” uzyskujemy wiedzę o skuteczności realizowanych działań profilaktycznych”.

(Dowód: akta kontroli str. 151-152)

Cele działań profilaktycznych, określone w SPP, były następujące:

- chronienie młodzieży przed zagrożeniami uzależnieniem poprzez szerokie rozumiane działania wychowawczo-profilaktyczne,
- wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia,
- wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności niezbędne w budowie dojrzałej osobowości,
- uczenie asertywności w sytuacjach zagrożeń oraz umiejętności tworzenia własnego systemu wartości w zgodzie z przyjętymi normami społecznymi.

(Dowód: akta kontroli str.11-17,151)

W SPP przewidziano następujące metody i formy działań profilaktycznych: tematyczne lekcje wychowawcze, warsztaty integracyjne, spotkania ze specjalistami, zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów z objawami demoralizacji i niedostosowania społecznego, konsultacje, porady indywidualne dla uczniów i rodziców.

Harmonogram działań profilaktyczno-edukacyjnych, zawarty w SPP, przewidywał realizowanie, między innymi, następujących zadań: warsztaty integracyjne I klas, warsztaty i pogadanki „trzymaj formę” „dzień bez papierosa”, „zdażyć na czas- zapobieganie uzależnieniom”, „zachowaj trzeźwy umysł”.

(Dowód: akta kontroli str.12-17)

SPP zawierał „strukturę oddziaływań profilaktycznych”, w której określono zadania dla:

- dyrektora (wicedyrektora) Szkoły: monitorowanie pracy wychowawców klas i pedagoga szkolnego w zakresie profilaktyki, diagnozowanie wspólnie z pedagogiem oczekiwań i potrzeb uczniów, inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć określonych w SPP;
- Rady Pedagogicznej: określa zadania w zakresie profilaktyki i zapotrzebowanie na realizację programów profilaktycznych, dokonuje analizy działań profilaktycznych;
- nauczycieli: realizują zadania SPP w zakresie swojego przedmiotu oraz współpracują z wychowawcami klas, stosują się do zaleceń zawartych w opiniach wydanych przez placówki specjalistyczne, współpracują w zakresie realizacji SPP;
- nauczycieli-wychowawców klas: realizują programy profilaktyczne zaakceptowane przez Radę Pedagogiczną i dyrekcję Szkoły i zadania zawarte w SPP we współpracy z rodzicami, regularnie doskonalą się i biorą udział w szkoleniach na temat profilaktyki;
- pedagoga szkolnego: rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów, określa formy i sposoby udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, nauczycieli i rodziców, podejmuje działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające z SPP w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli, wspiera działania opiekuńczo-wychowawcze wynikające z SPP, współpracuje z instytucjami wspierającymi realizację zadań profilaktycznych, konsultuje działania wszystkich podmiotów realizujących SPP;
- rodziców: korzystają z pomocy i wsparcia ze strony pedagoga, wychowawców, nauczycieli, dyrekcji Szkoły i szkolnej służby zdrowia w zakresie profilaktyki, uczestniczą w realizacji zadań profilaktyki szkolnej.

(Dowód: akta kontroli str.12-13)

Zadania z zakresu profilaktyki narkomanii zawarto w dokumencie „Programy i działania profilaktyczne zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród młodzieży”. Na lata szkolne 2010/2011 i 2011/2012 zaplanowano do realizacji zadanie zawierające elementy profilaktyki narkomanii: w działaniu profilaktycznym „zapobieganie uzależnieniom i przygotowanie uczniów do przeciwdziałania zjawiskom z patologii: narkomanii, lekomanii, alkoholizmu,” przewidziano 3 godzinne zajęcia warsztatowe dla I klas.

(Dowód: akta kontroli str.27-30)

Przy opracowywaniu SPP nie korzystano z ofert działań profilaktycznych przedstawianych przez organizacje pozarządowe ani z programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności. W SPP nie zaplanowano także działań o potwierdzonej skuteczności, proponowanych w programach profilaktycznych zamieszczonych, np. w Banku Programów Profilaktycznych Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE), czy programów rekomendowanych przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN). W sprawie tej Dyrektor Szkoły wyjaśniła „(...) Przy opracowywaniu programu profilaktycznego i planowaniu zadań Szkoła współpracuje z Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych UM, Strażą Miejską, MONAR-em, Policją, Publiczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.”

(Dowód: akta kontroli str. 151 – 157)

SPP zakładał działania profilaktyczne na dwóch poziomach: profilaktyka pierwszorzędowa skierowana do wszystkich uczniów i ich rodziców, gdzie jako główny cel założono promocję zdrowego stylu życia oraz profilaktyka drugorzędowa skierowana do uczniów z grup podwyższonego ryzyka, jej głównym celem jest umożliwienie uczniom wycofania się z zachowań ryzykownych, wspieranie tych osób w rozwiązywaniu problemów w trudnych sytuacjach.

(Dowód: akta kontroli str. 11 – 17)

Zdaniem Dyrektora Szkoły „W Szkole nie zdiagnozowano wielu przypadków uzależnień, informacje o tego typu problemach zdarzają się incydentalnie i dotyczą różnych kategorii uzależnień, coraz częściej mamy sygnały o uzależnieniach od komputera i innych urządzeń elektronicznych, dlatego też podejmowane w Szkole działania dotyczą profilaktyki uniwersalnej.”

(Dowód: akta kontroli str. 153 – 154)

SPP nie zawierał opracowanych wskaźników realizacji celów oraz efektów realizacji zadań, co uniemożliwiło dokonanie obiektywnej weryfikacji tego czy cele oraz efekty zostały osiągnięte, a także oceny skuteczności realizacji SPP jak i ujętych w nim poszczególnych działań.

Ustalono nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości: w SPP nie zaplanowano działań o potwierdzonej skuteczności, w zakresie profilaktyki narkomanii, przy równoczesnym zdiagnozowaniu zagrożenia używaniem narkotyków przez uczniów.

1.2. Plany doskonalenia nauczycieli

Opis stanu faktycznego

Na lata szkolne objęte kontrolą przygotowano plany doskonalenia zawodowego nauczycieli (zwane dalej WDN). W roku szkolnym 2010/2011 zaplanowano udział dwóch nauczycieli w szkoleniu pn. „Substancje psychotropowe w szkole” oraz udział pedagoga szkolnego w szkoleniu „Substancje psychoaktywne w szkole i wśród uczniów – metody wczesnej interwencji”, organizowanych przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych. W roku szkolnym 2011/2012 zaplanowano udział pedagoga szkolnego w szkoleniu z zakresu umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zachowań trudnych.

(Dowód: akta kontroli str. 134-138)

Doskonalenie umiejętności profilaktycznych ujęto w ramach szkolenia Rady Pedagogicznej: „Jak sobie radzić ze stresem – poradnictwo dla młodzieży szkolnej, wskazówki, sugestie, przykłady” i „Jak postępować z dziećmi i młodzieżą uzależnioną”, których zakres obejmował, między innymi: rodzaje substancji uzależniających, podstawy psychologii uzależnień, metody profilaktyki, prawne aspekty posiadania i używania narkotyków, objawy uzależnienia, sposoby pomocy młodzieży, rodzicom.

(Dowód: akta kontroli str. 153)

Ustalono nie-
prawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Procedury postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń

Opis stanu faktycznego

W Szkole nie została opracowana strategia działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, o której mowa w § 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w *sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem*⁵. Statut Szkoły nie przewidywał sporządzenia ww. strategii.

W okresie objętym kontrolą w Szkole funkcjonowały procedury wobec uczniów:

- podejrzanych o posiadanie narkotyków na terenie Szkoły,
- podejrzanych o znajdowanie się pod wpływem narkotyków.

Ww. procedury postępowania były zgodne z Procedurami postępowania nauczycieli i metodami współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności: narkomanią, alkoholizmem, prostytutką.

(Dowód: akta kontroli str. 110-111)

Ustalono nie-
prawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena czę-
stokowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

⁵ Dz. U. nr 26 poz. 226.

2. Wdrażanie działań z zakresu profilaktyki narkomanii

2.1. Realizacja zadań profilaktycznych

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 Szkoła realizowała, w zakresie profilaktyki uzależnień następujące programy profilaktyczne podmiotów zewnętrznych:

- „Nie warto umierać przez narkotyki i alkohol – chcę zdrowo i bezpiecznie żyć – zdążyć na czas”, realizowany corocznie przez MONAR, w klasach I w łącznym wymiarze 21 godzin (w cyklu 3 godzinnych zajęć na każdą klasę) obejmujący: wykłady „mechanizmy uzależnienia, fakty i mity na temat narkomanii, marihuana-narkotyk najgroźniej działający na zdrowie psychiczne, teoria kulturowa uzależnień, prawda na temat dopalaczy”, warsztaty „elementy asertywności – sztuka odmawiania”, badania ankietowe. Wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych w ramach ww. programu wykazały, między innymi, że: „co szósty ankietowany twierdził, że na terenie Szkoły można kupić narkotyki a więc jest prawdopodobieństwo posiadania lub używania narkotyków na terenie Szkoły”;

- kampania informacyjna „Zachowaj trzeźwy umysł” skierowana do uczniów i rodziców, polegająca na przekazaniu im materiałów dotyczących szkodliwości alkoholu (ulotki informacyjne, regulamin konkursu o tematyce uzależnienia od alkoholu) - program Stowarzyszenia Producentów i Dziennikarzy Radiowych w Poznaniu pod patronatem MEN i KG Policji.

(Dowód: akta kontroli str. 100-109)

W roku szkolnym 2010/2011 w Szkole rozpoczęto profilaktykę związaną z „dopalaczami”. Uczniowie wszystkich klas zapoznani zostali ze szkodliwością uzależnienia od tych środków psychotropowych. Na terenie Szkoły przeprowadzona została akcja informacyjno-plakatowa dotycząca zagrożeń płynących z zażywania „dopalaczy”. Podobne działania w zakresie szkodliwości „dopalaczy” prowadzone były w roku szkolnym 2011/2012.

(Dowód: akta kontroli str. 58-59, 60-88)

Wykorzystano materiały zaproponowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w opracowaniu „Profilaktyka używania nowych narkotyków tzw. dopalaczy przez młodzież. Oferta działań profilaktycznych adresowanych do dyrektorów szkół, kadry pedagogicznej, rodziców, uczniów oraz organów prowadzących.” W ramach tych działań wychowawcy przeprowadzili we wszystkich klasach lekcje wychowawcze poświęcone skutkom stosowania „dopalaczy”. Na spotkaniach – wywiadówkach rodzice byli poinformowani o możliwości skorzystania z porad specjalistów z różnych instytucji, w związku z podejrzeniem używania przez dziecko dopalaczy oraz narkotyków.

(Dowód: akta kontroli str. 98 – 99, 156)

Jak wynikało z wyjaśnień Dyrektor Szkoły „Tematyka zagrożeń uzależnieniami od używek, leków, narkotyków, dopalaczy była realizowana w klasach na godzinach wychowawczych, lekcjach zastępczych w formie pogadanek, dyskusji z nauczycielami, wychowawcami, pedagogiem, z wykorzystaniem gotowych

scenariuszy lekcji (do wypożyczenia z biblioteki szkolnej, zasobów pedagoga), filmów edukacyjnych i innych materiałów dydaktycznych (foliogramy, plansze, ulotki). Zajęcia takie odbywały się zarówno w roku szkolnym 2010/2011 jak i 2011/2012”.

(Dowód: akta kontroli str. 151-154)

Zgodnie z założeniami przyjętymi w WDN, w latach szkolnych objętych kontrolą, szkolenie z zakresu substancji psychotropowych, ukończyło dwóch nauczycieli, a pedagog szkolny odbyła szkolenie w zakresie metod wczesnej interwencji w przypadku substancji psychoaktywnych wśród uczniów.

(Dowód: akta kontroli str. 133-134,136)

W okresie objętym kontrolą zrealizowano działanie dotyczące obszaru profilaktyki narkomanii przewidziane w rocznych planach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli, zgodnie z dyspozycją zawartą w § 2 pkt. 5 rozporządzenia w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem - nauczyciele zostali zapoznani z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 roku w sprawie zmiany zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

W SPP zapisano, że „Program będzie poddawany ewaluacji na zakończenie roku szkolnego”. W latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 ewaluacji SPP nie przeprowadzano.

(Dowód: akta kontroli str. 17)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor Szkoły „(...) Obecnie realizowany Szkolny Program Profilaktyki swój trzyletni cykl zakończy w roku 2012/2013. W II semestrze obecnego roku szkolnego zostanie przeprowadzona diagnoza „na wyjściu”, która po porównaniu z wynikami diagnozy „na wejście”, dostarczy odpowiedzi czy podejmowane w szkole działania są skuteczne i na ile? Dostarczy również informację, w jakim kierunku prowadzić modyfikację programu profilaktycznego, która z zastosowanych form jest najefektywniejsza, jeśli chodzi o oddziaływanie na uczniów, jaki rodzaj uzależnień udało się opanować, jaki stanowi najpoważniejszą groźbę i w związku z tym, jak zaplanować przyszłe działania. Wszystkie zgromadzone doświadczenia zostaną wykorzystane w opracowaniu Programu Profilaktycznego na następny okres”.

(Dowód: akta kontroli str. 156)

Ustalono nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości: nie przeprowadzano, w latach szkolnych objętych kontrolą, obowiązkowej corocznej ewaluacji SPP, co uniemożliwiało uzyskanie rzetelnej wiedzy na temat skuteczności realizowanych działań oraz nie pozwalało na rzetelne planowanie działań w tym obszarze.

2.2. Podejmowanie działań interwencyjnych

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych objętych kontrolą na terenie Szkoły nie miały miejsca zdarzenia dotyczące używania środków odurzających przez uczniów i nie były prowadzone przez pracowników Szkoły oraz Policję działania interwencyjne związane z tym problemem.

(Dowód: akta kontroli str. 171)

Ustalono nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Organizacja i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Opis stanu faktycznego

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w Szkole na rzecz uczniów, ich rodziców i nauczycieli była udzielana na zasadach określonych w rozporządzeniach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁶, przez dwóch pedagogów szkolnych. W badanym okresie nie stwierdzono żadnego przypadku udzielania wyspecjalizowanej formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom w związku z posiadaniem lub zażywaniem narkotyków lub innych środków psychotropowych.

Szkoła współpracowała z Publiczną Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w celu udzielenia jak najpełniejszej i profesjonalnej pomocy uczniom, ich rodzicom i nauczycielom. Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły „(...)Współpraca ta polegała na stałych konsultacjach nauczycieli, pedagogów, ustalania spotkań z psychologami dla uczniów potrzebujących fachowej diagnozy, czy terapii. Raz w miesiącu w Szkole dyżuruje psycholog z Poradni, do którego mogą się zgłaszać, uczniowie, rodzice, nauczyciele wg potrzeb.”

(Dowód: akta kontroli str. 157, 171)

Ustalono nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uwagi dotyczące badanej działalności

W trakcie kontroli Liceum przeprowadzono ankietę dotyczącą problematyki narkotykowej. Badaniem ankietowym objęto uczniów klas II i III oraz kadrę pedagogiczną. Szczegółowe dane dotyczące ilości rozdysponowanych i wypełnionych ankiet zawiera poniższe zestawienie:

⁶Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. obowiązywało do 31 stycznia 2011 r. W dniu 1 lutego 2011 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 17 listopada 2010 r.

Grupa ankietowana	Liczba wg stanu na dzień 03.09. 2012 r.	Liczba zebranych ankiet	(%)
Uczniowie	383	337	88,0
Nauczyciele	84	74	88,1
Pedagodzy szkolni	2	2	100

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. W zakresie realizowanego Szkolnego Programu Profilaktycznego (SPP):
 - wprowadzenie wskaźników umożliwiających zwymiarowanie realizowanych, w poszczególnych latach szkolnych, zadań i działań wynikających z SPP,
 - wdrożenie, w szerszym stopniu, działań o potwierdzonej skuteczności, w zakresie profilaktyki narkomanii,
 - przeprowadzanie corocznej ewaluacji SPP, na zakończenie roku szkolnego (zgodnie z zapisem obligującym zawartym w SPP).
2. Wykorzystywanie, przy tworzeniu SPP, ofert programów profilaktycznych, których skuteczność została obiektywnie potwierdzona, tj. zamieszczanych np. w Banku Programów Profilaktycznych Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE), programów rekomendowanych przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN).
3. Uwzględnianie w szerszym zakresie, w Planach Doskonalenia Nauczycieli, form uczestniczenia kadry pedagogicznej, w szczególności pedagogów szkolnych, w szkoleniach i warsztatach obejmujących zagadnienia dotyczące metod konstruowania programów profilaktycznych, profilaktyki narkomanii w szkołach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek poinformowania
NIK o sposobie wykorzystania
uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 14 stycznia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Kontrolerzy
Marek Lewandowski
główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Marian Karbarz
główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Dyrektor
Piotr Miklis

.....
Podpis